
Sprawozdanie z czynności naukowych

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 44, 31-46

1951

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

II

Sprawozdanie z czynności naukowych

A. Działalność Wydziałów

1. Wydział I językoznawstwa i historii literatury

Przewodniczącym Wydziału I był Stanisław Słoński, Zastępcą Przewodniczącego — Kazimierz Kumaniecki, Sekretarzem — Mieczysław Brahmer, Zastępcą Sekretarza — Ananiasz Zajączkowski.

W okresie sprawozdawczym Wydział odbył 10 zebrań naukowych, na których przedstawiono następujące referaty:

1. 27 XI 1950 T a d e u s z G o s t y ń s k i — Początki poezji rumuńskiej, a literatura polska.

2. 11 XII 1950 W i t o l d C h w a l e w i k — Sens „Hamleta”.

3. 29 I 1951 Uroczyste posiedzenie dla uczczenia pamięci W a c ł a w a B o r o w e g o — działalność Zmarłego omówili: J. Krzyżanowski, Z. Szmydtowa, W. Chwalewik, L. Płoszewski, T. Makowiecki i Z. Lichniak.

4. 7 II 1951 K o n r a d G ó r s k i — Ocena wartości własnego narodu w twórczości Żeromskiego po 1905 roku.

5. 9 IV 1951 T a d e u s z M i k u l s k i — Karpiński w Towarzystwie Przyjaciół Nauk.

6. 7 V 1951 a) M a r i a n S z y j k o w s k i — Juliusz Zeyer z polskiego punktu widzenia.

b) T a d e u s z G o s t y ń s k i — Wpływy bizantyńsko-balkańskie w dawnej literaturze rumuńskiej.

7. 21 V 1951 A n t o n i n a O b r ę b s k a - J a b ł o ń s k a — Na marginesie polskich przekładów „Słowa o wyprawie Igora”.

8. 21 VI 1951 Z o f i a S z m y d t o w a — Kompozycja i epilog „Don Kiszota”.

9. 8 X 1951 J u l i a n K r z y ż a n o w s k i — Sienkiewiczowskie kłopoty z korektą.

10. 22 X 1951 T a d e u s z M a k o w i e c k i — Poezja a muzyka.

Ogółem 10 posiedzeń naukowych z 16 referatami.

2. Wydział II nauk historycznych, społecznych i filozoficznych

Przewodniczącym Wydziału był Władysław Tatarkiewicz, Zastępcą Przewodniczącego — Stefan Zaleski, Sekretarzem — Bogdan Suchodolski, Zastępcą Sekretarza — Tadeusz Manteuffel.

W okresie sprawozdawczym Wydział odbył 10 zebrań naukowych, na których przedstawiono 10 referatów, a mianowicie:

1. 28 XI 1950 Stanisław Arnold — Organizacja pracy naukowej w ZSRR.
2. 6 XII 1950 Adam Vetulani — Nowe źródło do dziejów Polski przedfeudalnej.
3. 10 I 1951 Włodzimierz Antoniewicz — Wyniki badań nad grodziskiem w Wiślicy.
4. 14 II 1951 Stanisław Arnold — Zagadnienie periodyzacji dziejów Polski.
5. 20 III 1951 Stanisław Herbst — Polska kultura mieszczańska na przełomie XVI i XVII wieku.
6. 9 IV 1951 Władysław Tomkiewicz — Kultura artystyczna Polski pierwszej połowy XVII wieku.
7. 12 V 1951 Tadeusz Kotarbiński — Zdania psychologiczne.
8. 20 VI 1951 Maria Ossowska — Refleksje metodologiczne o ustalaniu uwarunkowań społecznych.
9. 13 X 1951 Adam Lewak — Maksymilian Ossoliński i jego rola w dziejach książki polskiej.
10. 6 XI 1951 Władysław Tatarkiewicz — Rozstanie z kantyzmem.

2-a. Sekcja nauk prawnych i ekonomicznych

Przewodniczącym Sekcji był Stefan Zaleski.

Sekcja prawnicza i ekonomiczna przy Wydziale II T.N.W. odbyła w roku sprawozdawczym trzy zebrania naukowe z następującymi referatami:

1. 31 I 1951 Wojciech Góralczyk — Współczesne przemiany pojęcia wolności mórz.
2. 6 IV 1951 Jakub Sawicki — Synody diecezji płockiej i ich statuty (Concilia Poloniae, t. VI).
3. 18 V 1951 Rafał Taubenschlag — Sądy rzymskie a prawo ludowe w Egipcie przed i po Constitutio Antoniana.

3. Wydział III nauk matematyczno-fizycznych

Przewodniczącym Wydziału III był Kazimierz Kuratowski, Zastępcą Przewodniczącego — Roman Kozłowski, Sekretarzem — Wiktor Kemula, Zastępcą Sekretarza — Jan Samsonowicz.

W okresie sprawozdawczym Wydział III odbył w Pałacu Staszica 3 zebrania naukowe, na których przedstawiono 9 referatów, a mianowicie:

1. 14 XI 1950 Posiedzenie odbyło się wspólnie z Wydziałem II i IV oraz z udziałem Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Pol. Tow. Botanicznego, Pol. Tow. Zoologicznego, Pol. Tow. Fizjologicznego, Pol. Tow. Filozoficznego i Naukowego Towarzystwa Pedagogicznego, ku uczczeniu pamięci Jędrzeja Śniadeckiego z referatami.

Prezes Towarzystwa Naukowego Warszawskiego Wacław Sierpiński zagał posiedzenie, po czym referaty wygłosili:

- a) Wiktor Lampe — Zasługi Jędrzeja Śniadeckiego w zakresie chemii.
- b) Zygmunt Kraczkiewicz — Zasługi Jędrzeja Śniadeckiego w naukach biologicznych.
- c) Mieczysław Michałowicz — Zasługi Jędrzeja Śniadeckiego w dziedzinie medycyny.

d) Władysław Tatariewicz — Zasługi Jędrzeja Śniadeckiego w filozofii.

e) Bogdan Suchodolski — Działalność społeczna i wychowawcza Jędrzeja Śniadeckiego.

2. 7 V 1951 a) Michał Kamiński — Badania nad pochodzeniem komety okresowej Wolf I, Cz. IX. Wpływ Jowisza i Saturna na ruch komety w okresie 1776—1784.

b) Michał Kamiński — Badania nad pochodzeniem komety okresowej Wolf I, Cz. X. Wpływ Jowisza i Saturna na ruch komety w okresie 1768—1776.

c) Michał Kamiński — Badania nad ruchem komety P/Wolf I. Część XVI. Perturbacje wywołane w ruchu komety przez Wenerę, Ziemię, Marsa i Urana w okresie 1942—1950.

d) Wacław Sierpiński — O pewnych wnioskach z twierdzenia p. Kondo, dotyczącego uniformizacji uzupełnień analitycznych.

e) Wacław Sierpiński — O homeomorfizmie klasy 1,1 między odcinkiem prostej, a kwadratem.

3. 13 X 1951 a) Michał Kamiński — Badania nad pochodzeniem komety okresowej Wolfa I, Cz. X. Ruch komety w okresie 1760—1768 r., pod wpływem grawitacji Słońca, Jowisza i Saturna.

b) Wacław Sierpiński przedstawił pracę St. Mrówki — O pewnej własności zbiorów zamkniętych i ograniczonych.

c) Wiktor Kemula i Z. R. Grabowski — O ukrytych prądach granicznych i dyfuzyjnych.

4. Wydział IV nauk biologicznych

Przewodniczącym Wydziału IV był Kazimierz Bassalik, Zastępcą Przewodniczącego — Michał Korczewski, Sekretarzem — Wincenty L. Wiśniewski.

W okresie sprawozdawczym Wydział IV odbył 2 posiedzenia naukowe, na których przedstawiono 4 prace, a mianowicie:

1. 15 XII 1950 a) Jan Czekański — *Crania africana*.

b) Praca zbiorowa pod redakcją M. Gieysztor i K. Tarwida p. t. „Bibliografia zoologiczna w okresie międzywojennym”.

2. 31 V 1951 a) Michał Gedroyc — Antybiotyczne i uodporniające właściwości wolnożyjących pierwotniaków. — Badania nad zarazkiem wścieklizny.

b) Mirosław Fiuczek — O działaniu antybiotycznym produktów metabolizmu bakterii *Proteus* sp. n.

5. Wydział V nauk lekarskich

Przewodniczącym Wydziału V nauk lekarskich był Franciszek Czubalski, Sekretarzem — Władysław Melanowski.

W okresie sprawozdawczym Wydział odbył 3 posiedzenia naukowe, na których przedstawiono 9 prac, a mianowicie:

1. 11 VI 1951 a) Jerzy Morawiecki — Badania nad przeciwalergicznymi własnościami witaminy B i mechanizmem jej leczniczego działania w żołądowych zapaleniach oczu.

b) Jerzy Dubrowski — O nieczynnej postaci trombokinazy.

c) W. Antyporowicz — Zmiany głosu w związku z zaburzeniami endokrynologicznymi.

2. 24 X 1951 a) S t. A l t e n b e r g e r — O właściwą ocenę zmian w siatkówce w cierpieniach przebiegających z podwyższonym ciśnieniem tętniczym krwi.

b) M a r t a E r l i c h i J. K o z ł o w s k a — Kilka uwag o dzieciach urodzonych z rodziców wykazujących konflikty serologiczne.

c) J a n u s z G r o n i o w s k i — Wpływ żółtaczki mechanicznej na przebieg zakażenia gruźliczego u świnek morskich.

3. 25 X 1951 a) F r. M i e d z i ń s k i — O zmianach histologicznych w mechanizmie ustępowania nacieku w toczniu gruźliczym w czasie leczenia kalciferolem.

b) d r A s k a n a s — Ocena kliniczna dynamiki serca.

c) d r K o w a l e w s k i — Badania audiometryczne w kile mózgu.

6. Wydział VI nauk technicznych

Przewodniczącym Wydziału VI nauk technicznych był Konstanty Żórawski, Zastępcą — Marian Górski, Sekretarzem — Jan Piotrowski, Zastępcą — Arkadiusz Musierowicz.

W okresie sprawozdawczym Wydział odbył 20 zebrań naukowych, na których wygłoszono 20 referatów, a mianowicie:

1. 17 XI 1950 W a c ł a w O l s z a k — Anizotropia struktury jako problem teorii sprężystości.

2. 26 I 1951 a) H e n r y k K o z ł o w s k i — Obliczanie obwodów magnetycznych o specjalnych kształtach w zastosowaniu do maszyn trójfazowych.

b) T o m a s z K l u z — Równanie jednego momentu i jego zastosowanie do belek ciągłych i ram.

3. 28 II 1951 S t a n i s ł a w S z p o r — Elektrodynamiczna strona zjawisk piorunowych — nowe możliwości wyjaśnienia.

4. 30 III 1951 a) G r o s z k o w s k i J a n u s z — Zastosowanie analogii elektrostatycznych do obliczeń pewnych układów cieplnych.

b) K a z i m i e r z D r e w n o w s k i — Sprawa opracowania opinii T.N.W. dotyczącej wprowadzenia w Polsce nowego układu jednostek miar MKS A.

5. 10 IV 1951 S t a n i s ł a w P ł u ż a ń s k i — Nowsze metody wyrobu wałów wykorbionych.

6. 13 IX 1951 Dyskusja nad projektem nowego układu jednostek miar (c. d. posiedzenia z dn. 30 III).

7. 27 IV 1951 A d a m S m o l i ń s k i — Niektóre zastosowania teorii filtrów elektrycznych do wzmacniaczy szerokopasmowych dolno- przepustowych.

8. 27 IV 1951 R a d z i m i r P i ę t k o w s k i — Parcie gruntu na ściany oporowe i wzmocnienia boczne wykopów jako zagadnienie budowlane.

9. 7 V 1951 W a c ł a w M o s z y ń s k i — W sprawie jednostek miar MKS.

10. 25 V 1951 E d m u n d S z c z e p a n i a k — Nowa metoda rozwiązania statycznie niewyznaczalnych ustrojów prętowych na modelach bez wykonywania przecięć.

11. 1 VI 1951 B o l e s ł a w J a b ł o ń s k i — Działania nad wielkościami elektrycznymi.

12. 14 VI 1951 Z e n o b i u s z K l ę b o w s k i — wytrzymałość elementu konstrukcyjnego na tle koncepcji zjednoczeniowej.

13. 15 VI 1951 Wacław Olszak — Skręcenie pręta anizotropowego w świetle teorii odkształceń nieliniowych.

14. 6 VII 1951 d. c. dyskusji nad projektem nowego układu jednostek miar.

15. 1 X 1951 Wacław Moszyński — Wpływ stanu napięcia na przejście materiału w stan plastyczny (ref. o pracy dr Tadeusza Połczyńskiego).

16. 26 X 1951 Jerzy Dowkontt — Ciepło właściwe i entalpia.

17. 13 XI 1951 Radzymir Piętkowski — Wpływ drgań maszyn na organizmy ludzkie i budowę.

18. 23 XI 1951 J. Oderfeld — O pewnym typie krzywek rozrządnych.

19. 7 XII 1951 Ignacy Malecki — Interpretacja fizyczna systemów analogii elektromechanicznych.

20. 17 XII 1951 Władysław Fiszdon — O pewnej metodzie obliczania amplitud drgań wymuszonych ciał odkształcalnych.

21. 10 XII 1951 Janusz Groszkowski.

6-a. Sekcja nauk rolniczych

Przewodniczącym Sekcji był Marian Górski, Sekretarzem — Arkadiusz Musierowicz.

W okresie sprawozdawczym Sekcja odbyła 2 posiedzenia naukowe, na których wygłoszono 3 referaty, a mianowicie:

1. 15 XII 1950 a) Eugeniusz Pijanowski — Badania z zakresu technologii win owocowych.

b) Marian Górski — Woda amoniakalna i płynny amoniak jako nawozy sztuczne.

2. 15 II 1951 Emil Chroboczek — Znaczenie nawozowe torfu pod warzywa.

B. Działalność Komisji

1. Komisja Językowa

Przewodniczącym Komisji był Stanisław Słoński, Zastępcą Przewodniczącego — Witold Doroszewski, Sekretarzem — Halina Koneczna.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 8 posiedzeń naukowych, na których przedstawiono 10 referatów, a mianowicie:

1. 20 XI 1950 Witold Doroszewski — Sufiksy *-ota* i *-ot* w języku polskim.

2. 18 XII 1950 Halina Olszewska — O pewnej kategorii błędów językowych.

3. 8 I 1951 a) Jan Tokarski — Metody analityczne w słowotwórstwie.

b) J. Siwkowska — Linde o swoim słowniku.

4. 26 II 1951 a) Witold Doroszewski — Hamulce i bodźce rozwojowe współczesnego językoznawstwa.

b) Halina Koneczna — O akcencie we współczesnym języku polskim.

5. 23 IV 1951 Maria Rzeuska — O metodzie analizy językoznawczej dzieła literackiego.

6. 28 V 1951 Bożena Głowacka-Wierzchowska — Samogłoski nosowe we wsi Wiśniew.

7. 4 VI 1951 W. P o m i a n o w s k a — Ze studiów nad fonetyką warmijsko-mazurską.

8. 29 X 1951 M a r i a R z e u s k a — Język i styl filozofów szkoły Twardowskiego.

2. Komisja Filologii Nowożytnej

Przewodniczącym Komisji był Mieczysław Brahmer, Zastępcą Przewodniczącego — Jan Parandowski, Sekretarzem — Gabriela Pianko.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 9 posiedzeń, na których wygłoszono 10 referatów, a mianowicie:

1. 29 XI 1950 K r y s t y n a D o l a t o w s k a — Maupassant — nowelista.

2. 21 XII 1950 a) M i e c z y s ł a w B r a h m e r — Commedia dell'arte w Polsce.

b) W i k t o r H a h n — Kraszewski a Sardou.

3. 19 II 1951 W i t o l d C h w a l e w i k — Niespodzianki w dramatach G. B. Shawa.

4. 14 III 1951 G a b r i e l a P i a n k o — Pirandello — nowelista.

5. 25 IV 1951 L e c h N i e m o j e w s k i — Korowód zwiastunów feerii szekspirowskiej (Współ z Komisją Historii Kultury i Sztuki Wydziału II).

6. 22 V 1951 J e r z y A d a m s k i — O „Synu mornotrawnym” Woltera.

7. 15 VI 1951 W i t o l d C h w a l e w i k — Artyzm „Hamleta”.

8. 27 VI 1951 S t e f a n i a L i n o w s k a — Sierota z domu Czaa (kilka filiacji motywu dramatycznego).

9. 17 X 1951 J e r z y A d a m s k i — Pierwsza polemika Balzowska w Polsce.

3. Komisja do badań nad Historią Literatury i Oświaty w Polsce

Przewodniczącym Komisji była Zofia Szmydtowa, Zastępcą — Kazimierz Budzyk, Sekretarzem — J. Dürr-Durski.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 9 posiedzeń, na których wygłoszono 11 referatów, a mianowicie:

1. 6 XI 1950 J a n i n a S i w k o w s k a — Zasługi Towarzystwa Przyjaciół Nauk na polu języka i literatury.

2. 2 XI 1950 S t e f a n i a L i n o w s k a — Z niedrukowanej korespondencji G. Zapolskiej.

3. 4 XII 1950 S t a n i s ł a w F r y b e s — Geneza powieści ludowej w literaturze polskiej drugiej połowy XIX wieku.

4. 15 I 1951 M a r i a R z e u s k a — O motywacji w „Placówce” Prusa.

5. 5 III 1951 a) W i k t o r H a h n — O rekonstrukcjach „Horztyńskiego”.

b) Z. S t e f a n o w s k a — Listy Słowackiego jako źródło wiadomości o poecie.

6. 16 IV 1951 S t e f a n T r e u g u t t — Czy „Balladyna” jest dramatem szekspirowskim?

7. 30 IV 1951 J u l i u s z W i k t o r G o m u l i c k i — Tomasz Kajetan Węgierski i jego stanowisko w literaturze.

8. 28 V 1951 B. K o c ó w n a — Dzieje „Wesela” w krytyce.

9. 25 VI 1951 a) Janina Kulczycka-Saloni — „Faraon” Prusa.

b) A. Ubyasz — Epilog „Faraona”.

4. Komisja Orientalistyczna

Przewodniczącym Komisji był Ananiasz Zajączkowski, Sekretarzem — Zygmunt Rysiewicz.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 9 posiedzeń, na których wygłoszono 12 referatów, a mianowicie:

1. 29 XI 1950 a) Zygmunt Rysiewicz — Formacje bezsufiksalne z prewerbium w wedyckim.

b) Janusz Chmielewski — Kilka wypadków wyrównań analogicznych w słotwórstwie nowochińskim.

2. 18 XII 1950 Stefan Strelcyn — Abisyńskie teksty magiczne dla odczyniania czarów.

3. 10 I 1951 Czesław Jakubiec — Historiografia staroizraelska a współczesne poglądy na historiografię.

4. 2 III 1951 Jan Szeruda — Uwagi gramatyczne i tekstowo-krytyczne do nowoodkrytego rękopisu hebrajskiego księgi Izajasza.

5. 13 IV 1951 a) Ananiasz Zajączkowski — Słownik arabsko-kipczacki z okresu państwa Mameluków. Cz. II. Czasowniki.

b) Wiesław Kotański — Struktura zdania japońskiego.

6. 29 V 1951 a) Olgierd Wojtasiewicz — Geneza nazwisk chińskich.

b) Janusz Chmielewski — Różnice między językiem Fang-jen i językiem glos Kuo Po w ujęciu Wang Kuo-wei'a.

7. 19 VI 1951 Zygmunt Rysiewicz — Komparatystyczne osiągnięcia dialektologii w Indiach. I. Dialekty kafirskie (Hindukusz).

8. 17 X 1951 Jan Reychman — Prace turkologiczne w czasopiśmie językoznawczych węgierskich z ostatnich lat.

9. 21 XI 1951 Marian Lewicki — Uwagi o języku Tabghaczów (T' o-pa-Wei).

5. Komisja Historyczna

Przewodniczącym Komisji był Janusz Woliński, Zastępcą Przewodniczącego Stanisław Arnold i Władysław Tomkiewicz, Sekretarzem — Stefan Kieniewicz.

Komisja odbyła 5 posiedzeń, poświęconych bądź samodzielny referatom (np. prof. Adamusa z Łodzi o Gallu) bądź referatom, związanym z tematyką programową (np. prof. Kipy o diariuszu Sejmu 1811 r.).

Prace Komisji — w związku z kończeniem działalności T.N.W. — szły przede wszystkim w kierunku ostatecznego przygotowania zamówionych wydawnictw. Zostały więc bądź wykończone całkowicie bądź znajdują się w końcowym stadium następujące wydawnictwa:
Smolarek P.: Diariusz sejmu 1701 r. (seria: diariuszy sejmowych XVIII w.).

Kipa E.: Diariusz sejmu 1811 r. (seria: diariusze sejmów Księstwa Warszawskiego).

Herbst St.: Lustracje Warszawy i starostwa warszawskiego XVI—XVIII w.

Mencel T.: Korespondencja (ocalone ułamki) Fel. Łubieńskiego z Brezą 1807—1813.

6. Komisja Historii Sztuki i Kultury

Przewodniczącym Komisji był Stanisław Lorentz, Zastępcą — Lech Niemojewski, Sekretarzem — Stanisław Herbst.

Komisja odbyła 8 posiedzeń naukowych, na których wygłoszono 9 referatów, a mianowicie:

1. 16 I 1951 Jan Białoostocki — Niderlandzki pejzaż panoramiczny.

2. 27 II 1951 Zofia Olszamowska-Skowrońska — Zbiór planów klasztorów polskich z XIX w.

3. 7 III 1951 Maria Ludwika Bernhard — Stanisław Kostka Potocki — kolekcjoner waz.

4. 25 IV 1951 Lech Niemojewski — Korowód zwiastunów feerii szekspirowskiej (malarze alegorii włoskiego trecenta) — posiedzenie wspólne z Komisją Filologii Nowożytniej.

5. 9 V 1951 Zygmunt Swiechowski — Kościół p. w. św. Wojciecha w Kościele pod Proszowicami (Studium z dziejów architektury romańskiej w Polsce).

6. 26 V 1951 Jan Koszycz-Witkiewicz — Zagadnienie odbudowy tumu pod Łęczycą.

7. 13 VI 1951 Aleksandra Świechowska — Madonna z Czempinia (rzeźba z drugiej połowy XV w).

Stanisław Szymański — Z dziejów stosunków artystycznych Polski z Tyrolem w średniowieczu.

8. 14 IX 1951 Marian Morełowski — Nieznane oraz niedostatecznie opracowane zabytki rzeźby i architektury romańskiej we Wrocławiu.

7. Komisja Atlasu Historycznego

Przewodniczącym Komisji był Stanisław Arnold, Sekretarzem — Stanisław Herbst.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 2 posiedzenia naukowe, na których przedstawiono 3 referaty, a mianowicie:

1. 1 III 1951 W. Pałucki — O założeniach metodycznych prac nad serią wczesnodziejową Polskiego Atlasu Historycznego.

Józef Humnicki — Stan opracowania arkusza mazowieckiego tejże serii.

2. 19 IV 1951 I. Gieysztorowa — Sprawozdanie z prac nad mapą Mazowsza w XVI w.

Komisja kierowała pracami swojej Pracowni. Sprawozdanie z tych prac patrz niżej, punkt C.

C. Działalność Gabinetów i Zakładów Badawczych

1. Gabinet Filologiczny im. Gabriela Korbuta

Kurator: Krzyżanowski Julian. Starszy asystent: Grabowska Maria. Młodszy asystenci: Bokszczanin Maria, Kukulski Leszek, Ruziewicz Edward, Wantowska Maria.

Rada naukowa Gabinetu Filologicznego im. Gabriela Korbuta: Brahmer M., Doroszewski W., Szmydtowa Z.

W okresie sprawozdawczym prowadzono w Zakładzie następujące prace:

1. Porządkowanie i konserwowanie księgozbioru.
 2. Uzupełnianie księgozbioru.
 3. Udostępnianie księgozbioru.
 4. Prace bibliograficzne.
1. Uporządkowano i prowizorycznie skatalogowano 1278 dubletów, z których wydano 177 tomów w drodze wymiany lub darów. Skatalogowano i zinwentaryzowano 403 starodruki. Uporządkowano według działów książki wyodrębnione (podręczniki, kalendarze itp.). Przygotowano i oddano do oprawy 921 tomów.
 2. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono przez książkę akcesów 2508 pozycji, z czego zakupionych i z prenumeraty 2052, z darów 323 i z wymiany 133 pozycje.
W okresie sprawozdawczym uzupełniono księgozbiór od pozycji 22 385 do pozycji 24 160 inwentarza, łącznie opracowano 1775 pozycji książkowych, 11 pozycji czasopiśmienniczych oraz 1139 pozycji broszurowych, którymi uzupełniono luki w inwentarzu.
 3. W okresie sprawozdawczym korzystało z księgozbioru 185 stałych czytelników, w tym 26 instytucji (przybyło 52 czytelników, w tym 8 instytucji, ubyło trzech czytelników), którym wypożyczono 2054 książki i otrzymano 2801 zwrotów.

W okresie 1 I 51 — 16 XI 51 (w którym prowadzono statystykę) z księgozbioru na miejscu korzystało 460 czytelników, którym wydano do czytania 1411 książek i czasopism.

W okresie 1 I 51 — 16 XI 51 udzielono informacji dotyczących księgozbioru, studiów polonistycznych, fototeki itp. 1379 osobom.

Dla Ministerstwa Kultury i Sztuki sporządzono spis posiadanych przez księgozbiór tłumaczeń i opracowań twórczości Szekspira.

4. W ramach prac specjalnych dokonano uzupełnienia bibliografii Staffa oraz uzupełnień bibliografii „Mickiewicz na Węgrzech” dla Pamiętnika Literackiego. Prowadzono prace nad bibliografią Sienkiewicza.

2. Archiwum Elizy Orzeszkowej przy Gabinetzie Filologicznym im. G. Korbuta

K u r a t o r: Krzyżanowski Julian. **S t a r s z y a s y s t e n t:** Jankowski Edmund. **M ł o d s z y a s y s t e n t:**

Kijek Stanisław (do 31 III 1951), Kusa Marian (od 1 VI 1951).

Stan Archiwum Elizy Orzeszkowej:

280 rękopisów z lat 1865—1910.

1446 listów Orzeszkowej do różnych korespondentów.

5677 listów różnych korespondentów do Orzeszkowej.

Drobne materiały archiwalne.

Przybytki w r. 1951:

9 rękopisów Orzeszkowej (ze zbioru I s k r y, przekazanych przez rodzinę Ludwika Brunona Świdarskiego).

20 listów Orzeszkowej do różnych korespondentów (fotokopie).

226 fotografii z dawnych zbiorów Towarzystwa Elizy Orzeszkowej z Urzędu Konserwatorskiego za pośrednictwem prof. dra S. Herbsta w dn. 20 VIII 1951.

Prace wykonane:

1. Przygotowano do druku I tom listów Elizy Orzeszkowej (reedycja z nowym wstępem i uzupełnionym komentarzem).

2. Do końca roku 1951 będzie wykończony do druku nowy; dotychczas nie drukowany tom listów Orzeszkowej (do wydawców i redaktorów). Będzie on zawierał listy do Sikorskiego, Lewentala, Gebethnera i Wolffa, Makowskiego, Piltza, Peltyna, Posnera i in. (Lata 1866—1910).
3. Przygotowano plan ramowy 8-tomowego wydania listów Orzeszkowej, który jednak będzie ulegał uzupełnieniom w związku z rezultatami poszukiwań nowych materiałów.
4. Prowadzono nadal pracę nad materiałami do komentarza poprzez badania czasopiśmiennictwa epoki i materiałów archiwalnych. Trzy główne kartoteki: a) charakterystyka twórczości Orzeszkowej, b) ludzie wokół Orzeszkowej, c) bibliografia dzieł Orzeszkowej.
5. Materiały Archiwum nadal służą do pełnego wydania Dzieł Orzeszkowej w „Książce i Wiedzy” pod redakcją kierownika Gab. Fil. prof. J. Krzyżanowskiego. Dotychczas ukazało się 50 tomów.
6. W druku znajdują się następujące materiały Archiwum:
W „Pamiętniku Literackim”: „Korespondencja Krasnohorskiej” (St. Treugutt), „Korespondencja Orzeszkowej z Horą” (J. Śliziński), „Ardelion” i „Z niedrukowanej korespondencji Asnyka” (E. Jankowski). W „Meandrze”: „Święty bicz” (St. Linowska). Zgłoszone do innych redakcji: „Próby wierszopisarskie Orzeszkowej” i „Działalność społeczna Orzeszkowej”. „Wieś” (r. 1951 nr 13) wydrukowała materiały dotyczące Leonarda Dziadula.
W ramach prac wykonanych w Archiwum dr Stefania Linowska wygłosiła odczyt w Polskim Towarzystwie Filologicznym dnia 20 IX 51 pt. „Z antyku Orzeszkowej. Nie wydany dramat Ś w i ę t y B i c z”. Zgłoszono do I Komisji T.N.W. referat opracowany na podstawie nie drukowanych materiałów pt. „Orzeszkowa w Miłkowszczyźnie” (E. Jankowski).
7. Przepisano ok. 500 listów, skolekcjonowano listy do druku nowego tomu.
8. Z materiałów Archiwum korzystały 33 osoby. Niektóre materiały wysyłało lub komunikowano o nich prof. S. T. Grabowskiemu do Krakowa.

3. Pracownia foto-naukowa przy Gabinetie filologicznym im. G. Korbuta

K u r a t o r: Krzyżanowski Julian. **S t a r s z y a s y s t e n t:** Kamykowski Zbigniew.

Wykonano: 25 powiększeń form. 24×30 cm., 390 powiększeń form. 18×24 cm., 736 powiększeń form. do 13×18 cm., razem 1151 powiększeń. 200 negatywów form. 6×9 cm., 3956 negatywów form. 24×36 mm., 2 negatywy form. 9×12 cm., razem 4158 negatywów. W tym w Krakowie i Zakopanem w ciągu pięciokrotnych wyjazdów wykonano 2934 negatywy.

Wypisano 440 kart katalogowych, w tym 170 z naklejonymi odbitkami stykowymi.

Przewieziono we własnym zakresie pracownię fotograficzną z Milanówka. Wykonano instalacje i urządzenie ciemni fotograficznej. Załatwiono sprawy zakupu materiałów fotograficznych. Opracowano formę przechowywania negatywów.

4. Gabinet nauk historycznych

Biblioteka zdeponowana w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego.

5. Pracownia Bibliografii Historii Polski

Kurator: Woliński Janusz. Kierownik: Bachulska Halina, Asystenci: Konarska Wanda, Konarska Barbara, Łapinowa Irena.

W okresie sprawozdawczym prace w Zakładzie Bibliografii Historii Polskiej dotyczyły przygotowania do druku pierwszego tomu bibliografii oraz redakcji następnych części.

W myśl wskazówek prof. Kieniewiczza dokonano pewnych zmian w układzie pierwszego tomu, oraz uzupełniono tytułami najnowszych wydawnictw. Dzięki odszukaniu właściwych wydawnictw skompletowano nadto na podstawie autopsji dane bibliograficzne szeregu niepełnych tytułów.

W drugiej połowie sierpnia br. przystąpiono do numerowania kolejnego pozycji bibliograficznych.

Ukończono układanie alfabetyczne działu społecznego i gospodarczego, ułożono cały dział kultury i oświaty.

Dział polityczny rozłożono na poddziały: ukończono historię zaborów rosyjskiego, austriackiego i pruskiego, ułożono historię dyplomacji, wielkiej emigracji, powstań w latach 1830/31, 1846, 1848, 1863, oraz ogólne opracowanie historii Polski.

Rozkładanie tych materiałów na grupy wymagało odpowiednich przygotowań.

We wrześniu br. rozpoczęto rozkładanie materiału chronologicznie w obrębie działów i poddziałów. W ten sposób ułożono całą historię społeczno-gospodarczą — pudeł 13, historię kultury i oświaty — pudeł 5 oraz 1 pudło emigracji. Rozłożenie na okresy chronologiczne jest konieczne ze względu na projektowaną zmianę ogólnego układu bibliografii.

Stale przeprowadza się sprawdzanie kartek i badanie ich treści w bibliotekach warszawskich, celem właściwego umieszczania ich w poszczególnych działach bibliografii.

W pierwszych dniach kwietnia br. Zakład Bibliografii został przeniesiony z dotychczas zajmowanego lokalu w S.A.R.P. przy ul. Foksal 1/2 i umieszczony w Instytucie Geograficznym na terenie Uniwersytetu Warszawskiego.

6. Pracownia Atlasu Historycznego

Kurator: Arnold Stanisław. Starszy asystent: Gieysztor Irena. Mł asystenci: Humnicki Józef, Żaboklicka Irena.

Rejestracja źródeł opisowych na ustalonych kartach katalogowych prowadzona w Archiwum Głównym przez Annę Żaboklicką objęła źródła rękopiśmienne dotyczące Mazowsza, Małopolski, Wielkopolski i ziem ruskich w w. XV—XVIII. Przejrzano ok. 100 woluminów lustracyj, oraz ok. 175 vol. ksiąg poborowych (w sumie ok. 2500 pozycy inwentaryzacyjnych), wyczerpując dział I Archiwum Skarbowego Koronnego.

Stan prac nad mapą Mazowsza, prowadzonych przez pracownię kartograficzną Komisji Atlasu Historycznego w dwu przekrojach XIII-wiecznym i XVI-wiecznym przedstawia się następująco:

W serii wczesnodziejowej mgr Humnicki zgromadził na podstawie źródeł kartotekę ok. 3000 nazw osadniczych oraz podjął próby ich lokalizacji. W serii szesnastowiecznej mgr Gieysztorowa opracowała pierwszą redakcję przeglądowej mapy Mazowsza XVI w. w skali 1:500.000 na podstawie wydanych ksiąg poborowych i wizytacyj z XVI w. Przerobiono opracowania (ok. 80 pozycji bibliograficznych) związane bezpośrednio lub pośrednio z zagadnieniem mapy Mazowsza XVI w. oraz uzupełniono materiały źródłowe niewydanymi rejestrami poborowymi (15 ksiąg). Przewidywany termin przystąpienia do prac wydawniczych — 1 kwietnia 1952 r.

W związku z uchwałą Komisji, że mapy Atlasu mają mieć podkład fizjograficzny możliwie zbliżony chronologicznie mgr Humnicki prowadzi prace nad rekonstrukcją zalesienia Mazowsza wg map Kwatermistrzostwa (pocz. XIX w.). Opracowano dotąd 25 arkuszy w skali 1:100.000, całkowite pokrycie Mazowsza ponad 50 arkuszy wymaga jeszcze ok. 5 miesięcy pracy.

Równolegle do prac kartograficznych nad mapą Mazowsza XVI w. rozszerzono ich zasięg terytorialny w granicach mapy 1:500.000 — arkusz Warszawa o rejon pñ. Małopolski, pñd.-wsch.

7. Pracownia Naukoznawcza i Dokumentacyjna

(Kasa im. Mianowskiego)

K u r a t o r: Stefan L. Zaleski, K i e r o w n i k: Stanisław Gieysztor, A s y s t e n t k a: Wanda Osieńska.

W okresie sprawozdawczym prowadzono w Pracowni Naukoznawczej następujące prace:

1. Bibliografia naukoznawcza szczegółowa za rok 1950 na podstawie otrzymywanych przez Pracownię i wypożyczanych z innych instytucji czasopism naukowych polskich i zagranicznych, przeglądów bibliograficznych, wykazów nabytków większych bibliotek, katalogów wydawniczych itp. w miarę możliwości wraz z krótkimi analizami. Bibliografia obejmowała wszystkie gałęzie naukoznawstwa ze szczególnym uwzględnieniem historii nauki, życiorysów pracowników naukowych i organizacji nauki współczesnej.
2. Rejestr instytucji ogólnonaukowych zagranicznych i wszystkich polskich instytucji naukowych (ogólnych i specjalnych) w układzie topograficznym i rzeczowym.
3. Zbieranie materiałów wraz z bibliografią w zakresie zagadnień dokumentacji (teorii, techniki, metod, nazewnictwa) w skali ogólnoswiatowej i możliwości zastosowania uzyskanych wyników do prac dokumentacyjnych w Polsce.
4. Gromadzenie materiałów dotyczących działalności instytucji naukowo-badawczych i towarzystw naukowych w Polsce, czynnych w okresie 1945—1951 r. Materiały obejmują:
 - a) wykazy instytucji i towarzystw (kartoteki informacyjne)
 - b) korespondencję z tymi instytucjami
 - c) materiały źródłowe i odpisy podstaw prawnych (dekrety, statuty, regulaminy)
 - d) dane historyczne i opisowe na podstawie otrzymywanych odpowiedzi, sprawozdań oraz artykułów.
5. Bibliografia poloników w naukowej prasie radzieckiej (30 czasopism periodycznych) za okres 1947—1950.

6. Kompletowanie księgozbioru naukoznawczego i prowadzenie czytelnicy. Prenumerowano lub otrzymywano bezpłatnie 60 tytułów czasopism naukowych. Przez „Dom Książki” zamówiono 42 książki zagraniczne z zakresu naukoznawstwa. Zakupiono lub otrzymano w drodze wymiany lub darów 465 poz. W czytelnicy udzielano konsultacji dotyczących naukoznawstwa (udostępnianie materiałów dokumentacyjnych, bibliograficznych i informacyjnych) personelowi różnych instytucji naukowych, m. in.: P.I.S., I.H.Z., G.I.N.D.N.T., Instytutu Geograficznego, C.Z.S., redakcji „Życia Nauki”, Muzeum Ziemi, bibl. seminaryjnych U.W., Zakł. Hist. Fil. U.W., Zakładu Socjologii U.W., Bibl. Uniwersyteckiej, Bibl. Publicznej m. st. Warszawy. Z księgozbioru korzystali przeważnie profesorowie U.W. i młodsi personel naukowy lub bibliografowie poszukujący materiałów informacyjnych. W okresie sprawozdawczym do Pracowni Naukoznawczej nadsyłały swe wydawnictwa w drodze wymiany lub darów następujące instytucje naukowe:

- A. polskie: Polska Akademia Umiejętności, Instytut Bibliograficzny, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Biologii Doświadczalnej im. Nenckiego, Muzeum Ziemi, Instytut Socjologiczny, Spółdzielczy Instytut Naukowy, Biuro Organizacji I Kongresu Nauki Polskiej, Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Instytut Badania Handlu i Żywności Zbiorowego, Polskie Naukowe Towarzystwo Leśne, Tow. Wiedzy Powszechnej, Tow. Naukowe K.U.L., Tow. Naukowe w Toruniu.
- B. zagraniczne: Bibliothèque Polonaise w Paryżu, Akademia Nauk ZSRR w Moskwie, Fundament. Biblioteka Akademii Nauk ZSRR w Moskwie, Kral. Česka Spolecnost Nauk w Pradze, Česka Akademie Vèd à Umèni w Pradze, Academia Republ. Populare Romane w Bukareszcie, Błgarska Akad. na Naukite w Sofii, Błgarski Institut Bibliograf. w Sofii, Academia Scientiarum Hungariensis w Budapeszcie, Orszàges Könyvtàri Központ w Budapeszcie, Srbska Kraljevska Akademija w Belgradzie, Societas Scientiarum Fennica w Helsinkach, Norske Videnskaps Akademii w Oslo, Kgl. Danske Videnskaberne Selskab w Kopenhadze, Swedish History of Science Society w Sztokholmie, Societas Scientiarum Upsaliensis, Fondation Universitaire w Brukseli, Fonds National de la Recherche Scientifique w Brukseli, Société Scientifique de Bruxelles, Académie Royale de Belgique w Brukseli, Association Belge de Documentation w Brukseli, Académie des Sciences w Paryżu, Association Française pour l'Avancement des Sciences w Paryżu, Académie Internationale d'Histoire des Sciences w Paryżu, UNESCO w Paryżu, Società Nazionale di Scienze w Neapolu, Royal Historical Society w Londynie, Royal Society of Edinburgh, Science Museum Library w Londynie, Lloyd Library and Museum w Londynie, Departement of Scientific and Industrial Research w Londynie, Parliament of the Commonwealth of Australia, Royal Society of N. South Wales w Sydney, Royal Irish Academy w Dublinie, National Academy of Science U.S. w Waszyngtonie, Smithsonian Institution w Waszyngtonie, Carnegie Corporation w New Yorku, Carnegie Institution w Waszyngtonie, Library of Congress w Waszyngtonie, American Academy of Arts and Letters w New Yorku, Yiddish Scientific Institute YIVO w New Yorku.

8. Muzeum Archeologiczne im. Erazma Majewskiego

Depozyt w Państwowym Muzeum Archeologicznym

9. Gabinet Matematyczny

K u r a t o r: Kuratowski Kazimierz, **A s y s t e n c i:** Mostowska Maria, Wertenstein Matylda.

Księgozbiór Gabinetu liczy w chwili obecnej:

- 1) w lokalu Państwowego Instytutu Matematycznego, Śniadeckich 8 2069 opracowanych woluminów książek
ca 150 jeszcze nie całkowicie opracowanych woluminów czasopism
- 2) w lokalu Seminarium Matematycznego U.W., Al. Stalina 4
ca 1500 nieopracowanych woluminów książek (stare wydania)
ca 1000 nieopracowanych woluminów czasopism (stare roczniki).

W okresie sprawozdawczym zakupiono 105 woluminów książek i czasopism na sumę 7.394,20 zł. Oprawiono 129 woluminów książek i czasopism na sumę zł. 3.600.— w oprawie znajduje się 98 woluminów (ca 3000 złotych).

Założono i prowadzono bieżąco karty akcesyjne 36 czasopism zagranicznych przysyłanych przez Centralę T.N.W.

Zinventaryzowano i skatalogowano 2069 woluminów książek. Po przewiezieniu książek z lokalu Seminarium Matematycznego do Państwowego Instytutu Matematycznego przeprowadzono scontrum.

Przewieziono z Centrali T.N.W. i uporządkowano ca 10.000 zeszytów Prac Matematyczno-Fizycznych i Wiadomości Matematycznych.

Opracowany księgozbiór Gabinetu Matematycznego udostępniony jest pracownikom naukowym Instytutu Matematycznego i Seminarium Matematycznego oraz studentom.

Czytelnia czynna jest codziennie w godz. 8—19.

Czasopisma dostępne są jedynie w czytelni, książki są wypożyczane do czytania na miejscu, ewentualnie na rewersy.

Ogólna ilość wykorzystanych woluminów wyniosła ca 500.

Przeciętna dzienna ilość osób w czytelni wynosiła 7—10.

10. Zakład Nauk Antropologicznych

K u r a t o r: Rosiński Bolesław, **A s y s t e n c i:** Sarama Leszek, Miszkiewicz Brunon.

Zakład mieścił się w lokalu przy ul. Śniadeckich 8, dokąd został przeniesiony w marcu 1950 r. z lokalu przy ul. Nowy Świat 49.

Praca Zakładu polega na:

1. Rewindykowaniu sprzętu instalacyjnego, instrumentarium oraz księgozbioru Zakładu, rozproszonego w różnych ośrodkach uniwersyteckich.
2. Gromadzeniu i opracowywaniu materiałów wykopywanych z okazji prac Millenium.

Na podstawie tych materiałów zostały napisane następujące prace:

1. Kurator Zakładu Prof. dr Bolesław Rosiński: 1. O szczątkach kostnych ludzkich odkrytych w osadzie neolitycznej na górze Gawroniec w Ćmielowie pow. Opatów. Wiad. Archeol. T. XVII. 1950.
2. Charakterystyka antropologiczna kostnych szczątków ludzkich cmentarzyska wczesnohistorycznego w Radomiu. Wiad. Archeol. T. XVII. 1950/1.

Asystent Zakładu Brunon Miszkiewicz opracował czaszki późnohistoryczne z Czerska i materiał kraniologiczny spod kościoła św. Anny w. XVIII.

Asystent Zakładu Leszek Sarama opracował 4 czaszki neolityczne z Piszczalki pow. zamojskiego oraz materiał kraniologiczny z Sąsiadki z tegoż powiatu z okresu wczesnohistorycznego. Mgr Jerzy Dąbski opracował materiał wczesnohistoryczny z pow. końskiego. Praca jest w druku (Wiad. Archeol.).

Do Zakładu zostały sprowadzone z magazynu w Wilanowie szczątki kostne wczesnohistoryczne w miejscowości Sandomierz i Samborzec, oraz cenne odlewy czaszek człowieka paleolitycznego.

Materiały mieszczące się w magazynie w Wilanowie należałoby dokładnie przejrzeć i zabezpieczyć, gdyż zapewne znajduje się tam wiele cennych rzeczy z przedwojennych zbiorów Zakładów Antropologii T.N.W.

Naglącą sprawą jest rozszerzenie lokalowe Zakładu. Byłoby wskazane, aby Zakład Antropologii powrócił do pierwotnej swej siedziby w Pałacu Staszica, gdzie mogłoby być urządzone przy Zakładzie Muzeum Antropologiczne. W Muzeum tym powinien być zgromadzony i usystematyzowany całkowity materiał dotyczący ewolucji człowieka. Drugą sprawą jest przyznanie Zakładowi specjalnego budżetu na rewindykowanie zbiorów i naprawę instrumentów częściowo odnalezionych. Ostatnio sprowadzono z Lublina pięć szaf wypożyczonych z Zakładu. Szafy te nie mogą być zmontowane z powodu braku pomieszczenia.

Łącznie z pracami Millenium opracowanie serii szczątków ludzkich jest sprawą pilną. Duża i ważna seria z Czekanowa, obejmująca materiał od okresu kurhanowego, a umieszczona w 40 skrzyniach z powodu braku miejsca nie może być na razie opracowana.

Asystenci Zakładu uporządkowali naprawiając 30 tablic demonstracyjnych i zajmowali się sklejaniem materiału kostnego w celu zakonserwowania go.

W Zakładzie była urządzona wystawa demonstrująca zbiory dla studentów antropologii w celu zapoznania ich z pracą terenową.

11. Biblioteka Centralna

Kuratorem Biblioteki Centralnej T.N.W. był Julian Krzyżanowski.

W Bibliotece pracowały pod kierownictwem Zbigniewa Daszkowskiego następujące bibliotekarki: Wanda Humięcka, Helena Kapełusiówna (do 31 VII 51), Teresa Suchecka (od 1 IX 51), Maria Korulska (od 1 IX 51 do 30 IX 51), Janina Ochyńska (od 1 X 51).

Nabytki Biblioteki Centralnej opierały się w głównej mierze na wymianie wydawnictw: do księgi akcesyjnej wpisano 2782 wpływów z zagranicy, z czego ważną część stanowią wydawnictwa Akademii Nauk ZSRR i Akademii Republik Związkowych, jak np. Republiki Litewskiej, Azerbejdżańskiej, Gruzjińskiej (łącznie Biblioteka otrzymuje bieżąco około 30 tytułów radzieckich wydawnictw ciągłych); wśród innych wpływów z wymiany wyróżnia się duży zespół wydawnictw Fińskiej Akademii Nauk (Annales A, B; F F Communications i in.) oraz 244 dzieła i teki reprodukcji z zakresu archeologii klasycznej.

Zakupiono 467 pozycji (w czym mieści się również prenumerata czasopism polskich jak Nowe Drogi, Myśl Współczesna i in. oraz radzieckich jak Woprosy filozofii, Woprosy ekonomiki itp.). Uzupełniono systematycznie zbiór klasyków marksizmu-leninizmu (m. in. skompletowano

rosyjskie wydanie dzieł Lenina i Stalina). Dla działu encyklopedycznego i słownikowego zakupiono: Ilustrowaną Encyklopedię Trzaski, Everta i Michalskiego (5 t.), Encyklopedię Powszechną tegoż wydawnictwa (2 t.), Encyklopedię Świat i Życie (5 t.), Wielką Encyklopedię Jużakowa (20 t.), Larousse du XX siècle (5 t.), Encyklopedię Brockhousa (20 t.); z prenumeraty wpłynęło 5 t. Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej. Ponadto zakupiono: Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego (16 t.), Słownik gwar polskich Karłowicza (5 t.), Historię Sztuki pod red. Gąsiorowskiego (3 t.), Wielką Encyklopedię Powszechną Trzaski, Everta i Michalskiego (11 t.), Propyläen-Weltgeschichte (10 t.) i in.

Z darów wpłynęły 52 wol. Dr A. Czubryński przekazał w depozyt 9 roczników Myśli Niepodległej.

Z magazynów własnych T.N.W. uzupełniono wydawnictwa Kasy im. Mianowskiego (210 wol.).

W okresie sprawozdawczym główny nacisk położono na skatalogowanie dzieł zwartych: z przedwojennych zasobów skatalogowano 2630, z przybytków powojennych 2007, w tym 284 odbitki i 315 rozpraw doktorskich. Z wydawnictw ciągłych skatalogowano 1098 pozycji. Łącznie wypisano około 10 tys. kartek katalogowych.

Zorganizowano podręczną bibliotekę marksizmu-leninizmu, obejmującą około 200 wol., sporządzając katalog zalecający dla tego działu.

Dla Państwowego Ośrodka Prac Programowych i Badań Pedagogicznych sporządzono odpisy kart katalogowych (w ilości 1348) dzieł z zakresu pedagogiki i nauk pomocniczych.

W zakresie konserwacji zbiorów oprawiono 1266 wol.

Korzystanie z Biblioteki jest w dalszym ciągu utrudnione przez brak czytelników. Biblioteka liczy 147 czytelników, w tym 17 profesorów. Na miejscu podczas 168 odwiedzin udostępniono 309 dzieł w 679 wol., do domu wypożyczono 588 wol. Z Biblioteki wypożyczają książki 17 instytucji.

Z innych bibliotek wypożyczono do użytku naukowego 107 wol. dzieł oraz 16 rękopisów.

Na konferencji-kursie w Krynicy w dniach 3—14 luty 1951 r. brał udział z ramienia Biblioteki T.N.W. Zbigniew Daszkowski. Wyniki konferencji zostały omówione na naradach wytwórczych.